

Rapport 2011:19

Färlöv 19:3

Färlövs socken, Kristianstads kommun. Arkeologisk utredning 2011

Joakim Frejd

sydsvensk
arkeologi

Rapport 2011:19

Färlöv 19:3

Arkeologisk utredning 2011

Joakim Frejd

Färlöv 19:3, Färlövs socken
Kristianstads kommun
Skåne län

Sydsvensk Arkeologi AB

Kristianstad

Box 134

291 22 Kristianstad

Telefon (Regionmuseets växel): 044-13 58 00

Malmö

Erlandsrovägen 5

218 45 Vintrie

www.sydsvenskarkeologi.se

© 2011 Sydsvensk Arkeologi AB

Rapport 2011:19

Omslag: Undersökningsområdets södra kant från SO. Foto: Joakim Frejd

Kartor ur allmänt kartmaterial, © Lantmäteriverket, Gävle, samt 2004-11-09. Ur SeSverige.

Innehåll

Sammanfattning	5
Bakgrund och undersökningsresultat	5
Fornlämningsmiljö	6
Gravar i väster	6
Gravar i sydost	6
Undersökningens genomförande	6
Undersökningsresultat	7
Referenser	9
Muntlig information	9
Administrativa uppgifter	10
Kartbilaga	11

Fig. 1. Undersökningens läge i Skåne

Fig. 2. Exploateringsytans läge söder om Färlövs villasamhälle.

Sammanfattning

- Sydsvensk Arkeologi AB har utfört en arkeologisk utredning inom fastigheten Färlöv 19:3, Färlövs socken, Kristianstads kommun.
- Utredningen föranleddes av planerat bostadsbyggande. Motiveringen till utredningen var att det bedömdes sannolikt att det kunde finnas grav- och boplatsslämningar inom området.
- Detta antagande byggde på närheten till kända fornlämningar, vilka främst utgörs av ett delvis undersökt järnåldersgravfält i väster samt tre gravhögar i sydost.
- Syftet med undersökningen var att klargöra om det fanns fornlämningar inom exploateringsområdet och i så fall fastställa utbredning, bevarandestatus och preliminär datering.
- Utredningen genomfördes i form av sökschaktsgrävning med grävmaskin. Sökschakten omfattade 6% av exploateringsytan på ca 21 000 m², d v s 1265 m².
- I schakten påträffades inga förhistoriska anläggningar, endast ett par recenta gropar och stenlyft iaktogs. Däremot påträffades ett flintavslag och en keramikbit, båda i södra kanten av exploateringsområdet. Keramiken dateras till järnåldern. Flintavslaget kan inte närmare tidsbestämmas.

Bakgrund och undersökningsresultat

Sydsvensk Arkeologi AB genomförde i mars 2011 en arkeologisk utredning inom fastigheten Färlöv 19:3, Färlövs socken, Kristianstads kommun. Utredningen föranleddes av planerad husbyggnation. Undersökningen genomfördes efter en undersökningsplan framtagen av Sydsvensk Arkeologi AB (Edring 2010).

I undersökningsplanen tar man fasta på områdets läge i närheten av ett delvis undersökt järnåldersgravfält i väster samt gravhögar i sydost (fig. 5). Med utgångspunkt i platsens topografiska läge och placering bedömdes det sannolikt att det kunde gå att påträffa både såväl boplatsslämningar som gravar inom området (Edring 2010).

Fornlämningsmiljö

Gravar i väster

Ungefär 300 meter väster om exploateringsområdet finns en grupp fornlämningar som ingår i ett järnåldersgravfält med bl. a. ett flertal skeppssättningar och en runsten. Delar av fornlämningen har undersökts vid flera tillfällen (Björk 2010). Dessa består av flera separata fornlämningsnummer i FMIS, men troligen är samtliga delar av samma gravfält.

Färlöv 1:1 utgörs enligt beskrivningen av ett delvis undersökt gravfält bestående av resta stenar, två skeppssättningar, en rund gravhög/stensättning och ca 14 brandgravar. Inom gravfältet finns även en runsten (Färlöv 166). Gravfältet är daterat till romersk järnålder–vikingatid.

Färlöv 2:1, som är beläget 250 meter sydväst om Färlöv 1:1, utgörs av tio resta stenar, vilka eventuellt ingått i en skeppssättning.

Mellan ovan nämnda fornlämningar finns ytterligare två resta stenar, vilka också kan ha ingått i en skeppssättning (Färlöv 4:1 och 4:2).

Ytterligare en skeppssättning, bestående av 12 resta stenar finns registrerad som Färlöv 7:1.

Gravar i sydost

På ett avstånd av ca 150 meter åt sydost från exploateringsområdet finns en gravhög (Färlöv 58:1), som mäter 15 meter i diameter och är ca 1,5 m hög.

Ett stycke söder om denna ligger ytterligare två högar (Färlöv 19:1 och 20:1). Båda är omkring 20 m i diameter och ca 2 m höga.

Ett sjuttioal meter sydväst om högen 20:1 har Skånes hembygdsförbund undersökt 5-6 härdar år 1979. På platsen fanns även mycket skörbränd sten (Färlöv 156:1)

Undersökningens genomförande

Undersökningen genomfördes i kallt väder i början av mars 2011, vilket innebar att det var tjäle i marken, ca 0,2 – 0,3 m. Detta gjorde att schaktningen gick långsammare än normalt.

Trots detta var den beslutade tidsåtgången tillräcklig, och undersökningen kunde genomföras på ett tillfredställande sätt. Fälttiden kunde kortas med 12 timmar, beroende på avsaknaden av anläggningar och fynd.

Beställaren stod själv för grävmaskin och bod, och detta fungerade tillfredställande. Den använda grävmaskinen var en bandgående 24-tons maskin med 1,6 m bred planeringsskopa.

Den beräknade schaktytan och löpmeterantalet blev något lägre än beräknat. Detta berodde på att hela ytan inte var tillgänglig för schaktning på grund av att det fanns tidigare urschaktade områden på golfbanan, sandbunkrar samt ett impediment med mycket sten och träd på.

Trots detta gick det att täcka in hela exploateringsytan med schakt på ett tillfredställande sätt, vilket gör att en utvärdering av fornlämningsituationen vilar på säker grund. På grund av att det inte gjordes någon regelrätt utsättning av exploateringsområdet, så hamnade tyvärr tre av schakten utanför detsamma (fig. 6).

Inmätningen av schakt, anläggningar och fynd gjordes med en Trimble R4 nätverks-RTK (GNSS) och lagrades i en intrasisundersökning.

Undersökningsresultat

Vid sökschaktningen påträffades en (1) skärva förhistorisk keramik som bedöms vara från järnåldern (muntligt Torbjörn Brorsson). Denna låg direkt på sanden, utan koppling till någon anläggning.

Vidare påträffades ett (1) flintavslag, vilket likaså saknade koppling till någon anläggning. Flintavslaget är gjort av Kristianstadsflinta men det går inte att datera närmare (muntligt Anders Högberg).

Två (2) anläggningar påträffades och undersöktes (A1 och A2). Dessa utgjordes av gropar med matjordsliknande fyllning med mycket skärvig sten i. I den ena (A2) påträffades ett rostigt järnföremål (spik?) samt tegelskärvor och en träkolsbit (fig. 4). I närheten av A2 fanns också en glaserad keramikskärva, troligtvis sentida (muntligt Torbjörn Brorsson). I den andra anläggningen (A1) påträffades också ett järnföremål samt en bit sentida keramik (muntligt Torbjörn Brorsson, fig. 3).

Det fanns mycket markfast sten i området, och en del stenlyft kunde ses i schakten (varav tre (3) provgrävdes). Kanske har anläggningarna med stenröjning av åkermark att göra.

De två förhistoriska föremålen låg vid exploateringsområdets södra gräns. Möjligen kan det tyda på att det finns fornlämningar söderut. I övrigt var schakten helt tomma på anläggningar och fynd

Fig. 3. A1 från SV.

Fig 4. A2 från SV

Referenser

Björk, T., 2010. Gravfältet i Färlöv. Arkeologiska förundersökningar och undersökningar, 1995-2005. Rapport 2010:4. Regionmuseet Kristianstad, landsantikvarien i Skåne.

Edring, A. 2010. Angående särskild arkeologisk utredning inom fastighet Färlöv 19:3, Färlövs sn, Kristianstads kn, Skåne. Undersökningsplan 2010. Sydsvensk Arkeologi AB.

Muntlig information

Brorsson, T, 2011. Bedömning av den påträffade keramiken.

Högberg, A, 2011. Bedömning av det påträffade flintavslaget.

Administrativa uppgifter

Sydsvensk Arkeologi AB dnr:	100089
Länsstyrelsen i Skåne dnr:	431-12812-10
Datum för beslut:	2010-11-15
Län:	Skåne län
Kommun:	Kristianstads kommun
Socken:	Färlövs socken
Fastighet:	Färlöv 19:3
Läge:	Fastighetskartan, blad 3d3i
Koordinatsystem:	SWEREF 99 TM
X koordinat:	6214068
Y koordinat:	443425
Höjdsystem:	RH2000
M ö.h.	12-14
Fältarbetstid:	2011-03-07/2011-03-15
Antal arbetsdagar:	6
Antal arkeologtimmar:	44
Antal maskintimmar :	19,5
Exploateringsyta:	ca 21 000 m ²
Undersökt yta:	1265 m ²
Platschef:	Joakim Frejd
Uppdragsgivare:	Araslövs Golfbane AB
Tidigare undersökningar:	Nej
Fynd:	Ett flintavslag och en keramikbit (ej tillvaratagna)
Dokumentationsmaterial:	Intrasisundersökning, sektionsritningar, planskisser. Förvaras i Regionmuseets arkiv.
Kostnader:	Projektledning/administration (8 timmar) 5600 kr
	Fältarbete (44 timmar) 30800 kr
	Rapport (56 timmar) 39200 kr
	Hyrbil och bränsle 6117 kr
	Mätutrustning 2800 kr
	84517 kr

Kartbilaga

Fig. 5. Exploateringsområdet och närmaste kända fornlämningar projicerat på flygfoto från 1940-talet. Notera gravarnas läge på ömse sidor om vägen i väster samt på höjdräckningen i öster.

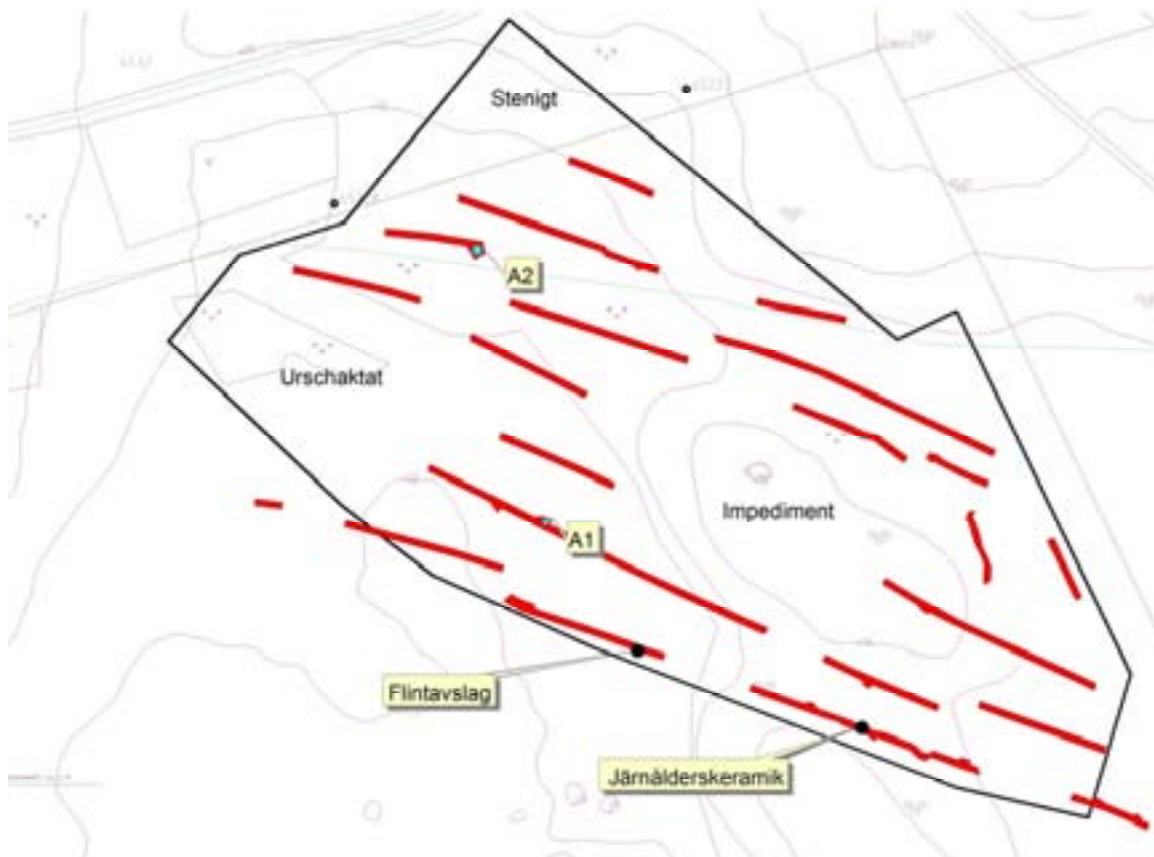

Fig. 6. Exploateringsområde, schakt, anläggningar och fynd.

Sydsvensk Arkeologi AB

Rapporter 2011

1. Södervidinge kyrkogård - Södervidinge sn, FU 2010, Bertil Helgesson
2. Nytt golv i Östraby kyrka, Östrabys sn, FU 2011, Jan Kockum
3. Ny belysning, Gamla staden 8:1 i Helsingborg, Helsingborg, FU 2010, Jan Kockum
4. Balsby 23:1 & 29:2, Nosaby sn, FU 2010, Anders Edring
5. Fjärrvärme i Östra Tommarp - Östra Tommarp sn, FU 2010, Lars Jönsson
6. Fjärrvärme genom Härlövs by, Kristianstad, FU 2010, Jan Kockum
7. Svedala kyrka, Svedala sn, FU 2010, Lars Jönsson
8. Näsbyholm sätesgård, Gärdslövs sn, FU 2010, Lars Salminen
9. Ny gatubrunn i Valdemars väg i Vä, Vä sn, FU 2011, Jan Kockum
10. Fjärestads kyrka, Fjärestad sn, FU 2011, Tony Björk
11. Gustav Adolfs Torg, Malmö. FU 2010, Joakim Frejd
12. Järnvägen 1:1, Malmö. FU 2011, Joakim Frejd
13. Kv Minerva 24 i Helsingborg, Helsingborg, FU 2011, Jan Kockum
14. Cementen 13, Malmö, AU 2011, Per Sarnäs
15. Bältinge bytomt, Skarhult 13:36, FU 2010, Lars Salminen
16. Falsterbo 9:97 – ett stenkast ifrån borgen, FU 2010, Lars Salminen
17. Kvarnby utbyggnadsområde, Malmö, FU 2010, Per Sarnäs
18. Stora Uppåkra 2:76 m.fl., FU 2011, Joakim Frejd
19. Färlöv 19:3, Färlövs socken, Kristianstads kommun, AU 2011, Joakim Frejd

